

HL-senteret held til i Villa Grande på Bygdøy i Oslo. Foto: Trond Heggelund / HL-senteret

skape ei moralsk slagside som undergrev tilliten til slike institusjoner. Israel blei forløyst av holocaust, som av dei sigrande stormaktene etter krigen blei plassert øvst i hierarkiet av brotsverk, men på ein slik måte at det ikkje ramma krigføringa og overgrepa desse stormaktene og kolonimaktene stod for sjølv – inkludert bruk av atomvåpen.

Dette forklarte til dømes Dirk Moses, som er redaktør for Journal of Genocide Research og professor ved City College i New York, i eit foredrag i regi av HL-senteret og Universitetet i Oslo (på Scene Domus Bibliotheca i Oslo sentrum) onsdag i førre veke. Nokre dagar tidlegare sa Moses i eit intervju med Morgenbladet: «Resultatet er folkemord, uavhengig av hva FN-konvensjonen eller israelske ledere sier».

Foredraget til Moses var nummer tre i ein serie som handlar om 7. oktober og Gaza-krigen. Dei to første fokuserte på kva krigen betyr i eit antisemittismeperspektiv. Eit spørsmål som melder seg etter å ha høyrte Moses, er: Når HL-senteret inviterer Moses, som dei sjølv presenterer som ein verdsligande folkemordforskar, og når han meiner det som går føre seg i Gaza, er folkemord, kva tenker dei? Er dei uenigje eller einigje? Inviterte dei ein australiar til å seie det dei ikkje ville seie sjølv?

SLIK VI HAR SETT: Ifølge statuttane til HL-senteret skal dei forske på og opplyse om moglege folkemord og massive brot på menneskerettar i samtida. Men ved langt på veg å oversjå IDFs åtak på palestinarane har dei svikta i viktige delar av oppdraget sitt og gjort seg meir irrelevante enn dei trong

å vere. Det svekker senterets legitimitet og nytteverdi for det norske samfunnet. Vi bør krevje meir.

Naturlege tema for HL-senteret burde etter mitt syn vere rasismen og dehumaniseringa av palestinarane som er så utbreidd i Israel (og godt dokumentert av andre) – og som på mange måtar følger eit klassisk mønster i samband med folkemord og andre grove brotsverk mot menneskett.

Apartheid-politikken til Israel er eit anna. Om ikkje eit senter som er dedikert til studiet av folkemord og systematiske overgrep mot sivile, skal ta opp handa- minga av den hjelpelause palestinske befolkninga, kven skal da gjere det?

KVA VAR DET EIGENTLEG som aldri skulle skje igjen, ut frå «never again»-slagordet? Alt gjennomførte folkemord kjem ikkje til å gjenta seg. Det er dei nye verda skal freiste å forhindre, og det er vel dette som er HL-senterets oppdrag, djupast sett. Senteret har mange dyktige forskarar, det er ikkje der skoen trykker.

Dei palestinske lidningane er ikkje eit nytt holocaust – som er ei spesifikk historisk hending som ikkje kjem til å gjenta seg. Om det Israel gjer, er folkemord, skal FN-domstolen KJ angjere. Det er uansett snakk om svært grov og systematisk vald, om massedrap og apartheid, på grunnlag av etnisitet.

HL-senteret bør ta inn over seg at Israel, eit land der minnet om eit folkemord er sentralt for den nasjonale identiteten, ifølge dei leiande ekspertane er i ferd med å utføre eit nytt, på palestinarane.

Morten A. Strøksnes er journalist i Dag og Tid.

Tilsvar frå HL-senteret:

Et fortegnit bilde av HL-senteret

Morten A. Strøksnes tegner et bilde av HL-senteret som ikkje gjenspeiler hva vi står for. Ved å ta uttalelser jeg har kommet med, ut av sin sammenheng, trekker han konklusjoner som at HL-senterets strategi i praksis kan falle sammen med Israel sin. Dette er uheldig fordi han dermed bidrar til å polarisere en viktig og komplisert debatt. Jeg vil bruke den begrensede spalteplassen Dag og Tid har gitt meg, til å gjengi hva jeg faktisk har uttalt.

Da jeg i fjor sa at det ikke er vår oppgave å ta side i konflikten, viste jeg til at vi verken støtter Hamas eller den israelske regjeringen. Jeg la til at «senteret tar avstand fra Hamas' angrep på Israel 7. oktober. Israel har rett til å forsvare seg mot terror, men den brutale krigføringen som nå utspiller seg i Gaza har ført til uakseptable lidelser for sivilbefolkningen».

I en nettsak HL-senteret publiserte 16. mai i år, som Strøksnes ikke viser til, kommenterer jeg folkemordbegrepet:

«I juridisk forstand er folkemordbegrepet svært vanskelig å anvende: Da Folkemordkonvensjonen ble vedtatt, var FNs medlemsland opptatt av å holde overgrep de selv hadde gjort seg skyldig i utenfor folkemorddefinisjonen. Dessuten krever konvensjonen at det dokumenteres en klar hensikt om å ødelegge en befolkningsgruppe basert på deres identitet. Folkemordforskningen viser at det oftest er umulig å påvise at det foreligger en hensikt om å ødelegge en befolkning for folkemordet for lengst er en realitet. Folkemordkonvensjonen påleg-

ger imidlertid også alle stater å forhindre folkemord. Derfor er det viktig, som også Den internasjonale domstolen har gjort, å påpeke risikofaktorer for folkemord uten å måtte vente på årelange rettsprosesser. Det har lenge vært åpenbart at risikofaktorer for folkemord er til stede i Gaza. Den pågående utsultingen av Gazas sivile, sammen med planene om å fordrive Gazas innbyggere, viser at disse risikofaktorene bare øker i styrke. Historien har vist at folkemord ofte starter med etnisk rensing. Strømmen av dehumaniserende og ekstremistisk retorikk fra israelske politiske ledere, inkludert statsminister Benjamin Netanyahu, er en annen risikofaktor.»

Når Strøksnes kommenterer min problematisering av en formulering av utenriksminister Espen Barth Eide, utelater han utgangspunktet for mine uttalel-

Jan Heiret. Foto: HL-senteret

JAN HEIRET
Jan Heiret er direktør ved HL-senteret.

Les avisa der du er i sommar

Om sommaren er livet ofte litt annleis. Difor kan du tilpasse abonnementet ditt.

Få avisa til sommaradressa di

Vi kan sende papiravisa dit du er. Berre fortel oss perioden og adressa som avisa skal sendast til.

Stopp papiravisa – les digitalt

Skal du reise mykje? Då kan DAG OG TID på telefon, nettbrett eller pc vere eit godt alternativ.

Du kan tilpasse abonnementet ditt på dagogtid.no/sidami. Eller du kan skrive til oss på tinging@dagogtid.no eller ringje oss på 21 50 47 00.